

ROVAKAAREN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

2026

Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon suunnitelma eläinlääkäripalveluiden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä.

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset.....	3
2.1. Toimintaympäristö	3
2.2. Voimavarat ja niiden riittävyys	4
2.3. Pätevyys ja osaamisen varmistaminen.....	4
2.4. Yksityinen palvelutarjonta.....	5
2.5. Tietojärjestelmät.....	5
2.6. Yhteistyö ja viestintä	6
2.7. Varautuminen erityistilanteisiin.....	7
2.8. Maksut	7
3. Valvonnan toimeenpano toimialoittain	7
3.1. Hankkeet ja sidosryhmäyhteistyö	7
3.2. Eläinten terveyden valvonta	8
3.3. Eläinten hyvinvoinnin valvonta	9
3.4. Alkutuotannonvalvonta.....	10
4. Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano.....	11
4.1. Peruseläinlääkäripalvelu	11
4.2. Tuotantoeläinten terveydenhuolto	14
4.3. Kiireellinen eläinlääkäriapu	14
4.4. Saatavuus- ja laatutavoitteet	15
4.5. Toimitilat ja välineresurssit	16
4.6. Ostopalvelut	16
5. Laatu ja seuranta	17
5.1. Valitusten käsittely ja kehittäminen.....	17
5.2. Seuranta ja Raportointi	17
LIITTEET.....	19

1. Johdanto

Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto laatii vastuullaan olevasta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä järjestämästään eläinlääkäripalvelusta suunnitelman, joka perustuu lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin ja valtakunnalliseen ohjelmaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO 2026 - 28). Laadittu suunnitelma kattaa Rovaniemen kaupungin lisäksi yhteistoimintasopimuksen perusteella Ranuan, Pellon, Ylitornion ja Kolarin kunnat ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Kunnallisen valvontasuunnitelman tavoitteena on tehokas, tasapuolinen ja riskiperusteinen valvonta sekä asiakaslähtöinen neuvonta ja ohjaus. Suunnitelmassa kuvataan eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua koskevat tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet. Suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen ohjelma. Suunnitelma päivitetään vuosittain ja se arvioidaan ja tarkistetaan perusteellisemmin vähintään kolmen vuoden välein.

Valvontasuunnitelmaa ohjaavat säädökset ja ohjeet:

- Eläinlääkintähuoltolaki 285/2023 (6§, 38§)
- Eläinlääkintähuollon keskeinen lainsäädäntö on kuvattu kattavasti valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa EHO 2026-28, joten sitä ei toisteta tässä suunnitelmassa.

2. Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset

2.1. Toimintaympäristö

Rovaniemen kaupunki sekä Ranuan, Pellon, Ylitornion ja Kolarin kunnat muodostavat 18557,52 km² laajan Rovakaaren ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueen. Yhteistoiminta-alue on toiminut nykyisessä kokoonpanossa 1.1.2013 alkaen. Rovaniemen kaupunki toimii alueella ns. vastuukuntana. Koko henkilöstö on Rovaniemen kaupungin työntekijöitä. Eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä yhteistoiminta-alueella vastaa Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, jossa on jäsenet myös kustakin sopimuskunnasta. Kaikki ympäristöterveydenhuollon hallintotehtävät hoidetaan Rovaniemellä. Yksikköä johtaa Rovaniemen terveysvalvonnan johtaja, jonka lisäksi eläinlääkinnässä toimii lähiesihenkilöinä kaksi vastaavaa eläinlääkäriä.

Yhteistoiminta-alue on Rovaniemen kaupunkitaajamaa lukuun ottamatta harvaan asuttua, ja etäisyydet ovat pitkät. Alueen asukasluku on 80 191, josta Rovaniemi 65 722, Ranua 3570, Pello 3191, Ylitornio 3721, Kolari 3987 (tilastotieto 31.12.2024).

Yhteistoiminta-alueen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontakenttä on hyvin monipuolinen. Alkutuotanto on tärkeä elinkeino alueella. Karjatilojen määrä vähenee edelleen, mutta edelleen jatkavien tilojen koko suurenee. Lemmikkieläinten osuus kunnallisten eläinlääkäreiden kokonaistyömäärässä on varsinkin kaupunkialueella kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Poronhoito on merkittävä elinkeino yhteistoiminta-alueella; paliskuntia on yhteensä 13. Poronhoidossa talviruokinnan ja osavuotisen tarhauksen yleistymisen lisäävät eläinten riskiä sairastua sekä tarttuviin tauteihin että ruokintaperäisiin sairauksiin. Myös poronhoitoon

liittyvät eläinsuojeluasiat kuten tarhojen olosuhteet ja porojen teuraskuljetukset ovat tulleet viime vuosina ajankohtaisiksi. Myös lammastaloutta on alueella jonkin verran.

Matkailulla on tärkeä osuus alueen elinkeinoelämässä. Matkailun kasvun myötä myös valjakkokoirayrittäjien ja ajoporojen määrä on lisääntynyt, mikä lisää valvonnan tarvetta. Matkailun kasvu lisää myös eläintautien leviämisen riskiä. Yhteistoiminta-alueella on myös yksi eläinpuisto ja pienempiä kotieläinpihoja, joissa on myös eksoottisempia eläinlajeja. Oman haasteensa eläintautiriskin muodossa aiheuttaa lisäksi yhteistoiminta-alueen rajoittuminen lännessä Ruotsiin. Liikenne rajan yli on vilkasta niin eläinten kuin ihmistenkin osalta.

2.2. Voimavarat ja niiden riittävyys

Yhteistoiminta-alueella on yhteensä 14 kaupungineläinlääkäriä virkaa. Praktikkoeläinlääkäreitä on 11 hlö / 10,2 htv (Ranua 1, Pello 1, Kolari 2, Ylitornio 2, Rovaniemi 5/4,2 htv). Lisäksi yhteistoiminta-alueella on kolme valvontaeläinlääkäriä virkaa, joista yksi on osa-aikainen 60 %. Valvontaeläinlääkärit hoitavat suuren osan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Valvontaeläinlääkärien työpanoksella varmistetaan valvonnan jäävittömyyden toteutuminen. Valvontaeläinlääkärien lisäksi kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan osallistuvat praktikkoeläinlääkärit tarvittaessa palvelutasopäätöksen mukaisesti siten, että jäävittömyys valvonnassa turvataan.

Valvontaeläinlääkäreiden työpanoksesta käytetään elintarvikevalvonnan tehtäviin (maidontuotantotilojen ja eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevien laitosten valvonta) arviolta 8 %. Täten valtion kustantaman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tehtäviin jää valvontaeläinlääkärien resursseja yhteensä 2,4 htv.

Eläinlääkintähuollon tehtävien organisoinnista ja työnjaosta vastaa terveystalouden johtaja ja vastaavat eläinlääkärit.

Rovaniemellä toimivien praktikkoeläinlääkärien vastaanotolla toimii virka-aikaan kaksi työsuhteista pieneläinhoitajaa, jotka huolehtivat toimenpiteissä avustamisesta ja välinehuollosta sekä tietyistä toimistotöistä. Siivouspalvelut ostetaan Rovaniemen kaupungin siivouspalvelulta. Ranualla, Pellossa, Ylitorniolla ja Kolarissa vastaanottotilojen siivous sisältyy yhteistoimintasopimuksen mukaiseen vastaanottotilojen vuokraan. Toimistopalveluihin, lähinnä hallinnollisiin tehtäviin, on käytössä tarpeen mukaan ympäristöterveydenhuollon palveluksessa oleva toimistosihiteeri, joka hoitaa päätoimisesti terveystalouden toimistotehtäviä. Eläinlääkärit hoitavat omatoimisesti ammatinharjoittamiseen liittyvän kirjanpidon ja laskutuksen.

Yhteistoiminta-alueella on mahdollista jakaa työtehtäviä eläinlääkärikohtaisesti mielenkiinnon ja perehtyneisyyden perusteella. Työnjakoa käsitellään tarkemmin luvussa 4 ”Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano”.

2.3. Pätevyys ja osaamisen varmistaminen

Rekrytoiduilta eläinlääkäreiltä vaaditaan kopio Maa- ja metsätalousministeriön myöntämästä eläinlääkäriä laillistumistodistuksesta tai pätevyys voidaan tarkistaa Ruokaviraston internet-sivuilta. Laillistumistodistus on todisteena siitä, että kyseisellä henkilöllä on kunnaneläinlääkäriä tehtävään riittävä pätevyys, asiantuntemus ja hallintomenettelyjen tuntemus. Koulutuksista saatuja ohjeita ja mallipohjia kerätään sähköisiin

perehdytyskansioihin, jotka ovat kaikkien viranhaltijoiden käytettävissä ja apuna mm. hallintomenettelyissä. Terveysvalvonnan johtaja tarkastaa tarvittaessa viranhaltijoiden tekemiä hallintopäätöksiä. Mikäli hallintomenettelytaidoissa koetaan tai havaitaan puutteita, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin henkilön pätevoittämiseksi.

Eläinlääkäreiden vastuulla on, että muille kuin eläinlääkäreille ei anneta työtehtäviä, jotka säädösten mukaan kuuluvat eläinlääkärin tehtäväksi. Esimies valvoo säädösten toteutumista omalta osaltaan.

Täydennyskoulutussuunnitelman tavoitteena on henkilöstön ammatillisten tietojen ja taitojen ylläpito ja lisääminen sekä uuden työssä tarvittavan osaamisen omaksuminen.

Henkilöstökoulutusta ovat yhteinen kaupunkiorganisaation koordinoima koulutus, substanssikoulutus sekä omaehtoinen koulutus.

Koulutuksen suunnittelu perustuu vuosittaisiin esimiehen ja alaisten välisiin kehityskeskusteluihin, joissa arvioidaan henkilökohtaisesti työtehtäviin vaadittavaa osaamista ja koulutustarvetta.

Rovaniemen kaupungin henkilöstöhallinto pitää sähköistä kirjanpitoa henkilöstön koulutuksista. Lisäksi ympäristöterveydenhuollossa on oma kirjanpito koulutuksiin osallistumisista.

Mahdollisuuksien mukaan koko henkilöstön osallistumisella kunnaneläinlääkäreille suunnatuille koulutuspäiville pyritään varmistamaan, että valvontaan osallistuvilla eläinlääkäreillä on ajantasainen tieto lainsäädännöstä ja yhteisesti sovituista tulkinnoista.

2.4. Yksityinen palvelutarjonta

Yhteistoiminta-alueella toimii yksityisiä eläinlääkäripalveluiden tuottajia, useita Rovaniemen kaupungissa, yksi Ylitorniolla, yksi Pellossa ja yksi Kolarin Äkäslompolossa. Yhteistoiminta-alueen kaikissa toimipisteissä järjestetään pääsääntöisesti kiireellisen eläinlääkäriavun lisäksi peruseläinlääkäripalveluja myös muille kuin hyötyeläimille. Palvelujen tarjonnassa huomioidaan yksityisten eläinlääkäreiden tuottamat palvelut. Ajoittain turvaudutaan yksityisten eläinlääkärien tuottamiin peruseläinlääkäripalveluihin, mikäli yhteistoiminta-alueen vajaa henkilöstöresurssi täytyy kohdistaa kiireellisen eläinlääkäriavun turvaamiseen koko alueella. Poikkeustilanteessa voidaan tarvittaessa laatia sopimus myös kiireellisen eläinlääkäriavun hankkimisesta yksityiseltä eläinlääkäriltä.

2.5. Tietojärjestelmät

Yhteistoiminta-alueella tietojärjestelmien ylläpito ja tekninen tuki on keskitetty Lapin informaatioteknologia Lapit:lle.

Yhteistoiminta-alueella on käytössä KliniQ eläinlääkäriohjelmisto. Eläinlääkintäohjelmistojen kautta tuotantoeläinten lääkitsemistiedot siirtyvät tarvittaessa rajapinnan yli suoraan Naseva-järjestelmään, joka osaltaan parantaa ketjuinformaation toimivuutta. Ohjelmistoista voidaan tulostaa myös erilaisia raportteja valvonnan tarpeisiin. Tiedonhallintaohjelmistojen toimittajan kanssa kehitetään ohjelmistoja palvelemaan jatkossa entistä paremmin käytännön tarpeita.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tukemassa on eläinlääkäreiden, erityisesti valvontaeläinlääkäreiden, käytössä tietojärjestelmiä ja rekistereitä, joita ovat muun muassa:

- Traces NT (tuonnissa ja sisämarkkinakaupassa käytettävä järjestelmä)
- Eläintenpitäjä ja-pitopaikkarekisteri (EPR)
- Eläintietojärjestelmä (rekisteriin ilmoitetaan nautojen, lampaiden ja vuohien sekä sikojen ostot, myynnit ja tilan pitopaikkojen väliset siirrot)
- Vesiviljelyrekisteri
- Ruokaviraston lemmikkieläinrekisteri (koirien pakollinen haltijarekisteri)
- ETU-palvelujen ylläpitämät Sikava ja Naseva terveydenhuoltotietojärjestelmät
- Eläintenpitokieltorekisteri

Tietojärjestelmien tarkempi kuvaus löytyy valtakunnallisesta EHO –ohjelmasta.

Yllä mainittujen järjestelmien ylläpitäjät päivittävät järjestelmiä säännöllisesti ja Ruokavirasto järjestää tarvittavaa koulutusta järjestelmien ja rekisterien käytössä. Koulutuksiin ohjataan ensisijaisesti ne kaupungineläinlääkärit, joiden tehtäviin liittyy koulutuksen aiheen mukaisten rekistereiden ja/tai järjestelmien käyttäminen.

Elintarvikevalvonnassa kohteet ja erilaiset toimenpiteet kirjataan kohdekohtaisesti ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen VATI-tietojärjestelmään.

Elintarvikevalvonnan lausunto- ja tarkastuspyynnöt sekä vireille tulevat ilmoitukset, hakemukset jne. kirjataan myös Rovaniemen kaupungin asianhallintajärjestelmään CaseMiin diaari- ja päätösnumeron saamiseksi.

2.6. Yhteistyö ja viestintä

2.6.1. Viranomaisten sisäinen ja eri viranomaisten välinen yhteistyö

Eläinlääkintähuollon vastuualueen sisällä yhteistyö on päivittäistä. Yksikkökokouksia pidetään käsiteltävistä aiheista riippuen eri kokoonpanoilla. Kokoukset pyritään pitämään joka kuukausi.

Keskushallintoviranomaiseen (Ruokavirasto) ollaan tarvittaessa yhteydessä sähköpostitse tai puhelimitse.

Ruokaviraston Oulun yksikköön ollaan yhteydessä erityisesti poro- ja kala-asioissa.

2.6.2. Muu yhteistyö

Yhteistyötä tehdään tarvittaessa ja erityisesti mahdollisten valvontaprojektien yhteydessä eri toimijoiden kanssa. Käytännön valvontatyössä tehdään yhteistyötä tarvittaessa poliisin kanssa. Valvontakäyntejä voidaan tehdä sovitusti yhteistyössä myös Ruokaviraston, Elinvoimakeskusten ja TUKESin valvojan kanssa.

2.6.3. Viestintä

Sisäisessä viestinnässä käytetään pääasiassa Teams tiimikeskustelua. Keskushallintoviranomaisten kanssa yhteistyö tapahtuu sähköpostitse ja työkokouksissa. Etäkokouksista on tullut tärkeä yhteistyökanava. Ulkoisessa viestinnässä noudatetaan Rovaniemen kaupungin viestintästrategiaa ja annettuja ohjeistuksia. Tarvittaessa otetaan yhteyttä viestintäpäällikköön tapauskohtaisten ohjeiden saamiseksi. Ympäristöterveydenhuollon ja täten eläinlääkintähuollon tiedottamisesta vastaa terveysvalvonnan johtaja. Yhteistoiminta-alueella tiedottaminen järjestetään paikallisesti Rovaniemen kaupungin sekä Pellon, Ranuan, Ylitornion ja Kolarin kuntien internet-sivujen sekä paikallislehtien ja Lapin Radion kautta. Tarvittaessa käytetään myös muita viestintäkanavia.

2.7. Varautuminen erityistilanteisiin

Yhteistoiminta-alueella on valmiussuunnitelma häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten. Suunnitelman ja sen päivityksen hyväksyy toimivaltainen lautakunta. Suunnitelma kattaa mm. elintarvikkeisiin ja talousveteen liittyvät uhat ja erityistilanteet. Suunnitelmassa on myös mainittuna häiriötilanteiden johtamisjärjestelmä sekä vastuu- ja varavastuuhenkilöt.

2.8 Maksut

Ympäristöterveydenhuollon vastuualueen valvonnasta peritään Rovaniemen ympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukaiset maksut. Ympäristöterveydenhuollon taksassa määriteltyjen maksujen laskuttamisen hoitaa ympäristöterveydenhuollon vastuualueen toimistosihteeri.

Klinikkamaksuja peritään kaikilla yksikön vastaanotoilla. Lisäksi peritään laitemaksuja kunkin kunnan omistamien laitteiden käytöstä. Kliinikka- ja laitemaksutaksa on hyväksytty Rovaniemen ympäristölautakunnassa viimeksi 10.12.2025 § 182. Samalla hyväksyttiin uusi tuntihinta, jota peritään ympäristölautakunnan 19.11.2025 § 166 päätetyistä täydentävistä palveluista.

Päivystysaikana on käytössä keskitetty yhteydenottopalvelu, joka on asiakkaille maksullinen palvelunumero. Yhteistoiminta-alueen kunnat osallistuvat eläinlääkintäpalveluista hyötyeläimille koituviin kustannuksiin kunkin kunnan erillisen päätöksen mukaisesti.

3. Valvonnan toimeenpano toimialoittain

3.1 Hankkeet ja sidosryhmäyhteistyö

Yhteistoiminta-alueella osallistutaan mahdollisuuksien mukaan alueellisiin hankkeisiin. Valvonnassa tehdään yhteistyötä muun muassa monialaisessa Maitotyöryhmässä sekä valtakunnallisessa Välitä Viljelijästä-verkostossa.

3.2 Eläinten terveyden valvonta

3.2.1 Eläintautivalmius

Yhteistoiminta-alueella on käytettävissä poikkeustilanteita varten yhteensä 15 eläinlääkäriä virkaa, osa näistä osa-aikaisia. Eläinlääkäreistä 12 on praktikoita ja 3 valvontaeläinlääkäriä. Päivystysaikana käytettävissä on aina 2 eläinlääkäriä. Eläinten pitopaikat sijaitsevat tasaisesti koko yhteistoiminta-alueella, joten sijaisjärjestelyt hoidetaan poikkeustilanteen vaatimalla tavalla käytettävissä olevien eläinlääkäreiden voimin. Kaksi yhteistoiminta-alueen virkaeläinlääkäreistä on myös valtion valmiuseläinlääkäreitä (2 praktikkoeläinlääkäriä).

3.2.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Epäiltäessä tai havaittaessa helposti leviävä eläintauti, ko. eläinlääkäri tekee asiasta välittömästi ilmoituksen valtioneläinlääkärille. Päivystysaikana ilmoitus tehdään päivystävälle valtioneläinlääkärille. Valtioneläinlääkäriin ohjeistuksen mukaan ilmoitus tehdään myös alueen tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkäriin. Ruokavirasto vastaa tautiepäilyn johdosta tehtävien toimenpiteiden organisoimisesta.

3.2.3 Vesiviljelylaitosten valvonta

Vesiviljelylaitosten valvonta ja näytteenotto suoritetaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan. Päävastuu valvonnasta on valvontaeläinlääkärillä.

3.2.4 Muu tautiseuranta

Vuosittaisten kalatautien seurantanäytteiden ottamisesta vastaa pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri.

Siipikarjan salmonellanäytteiden otosta ja salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvista tarkastuksista vastaavat valvontaeläinlääkärit tai praktikkoeläinlääkäri omalla toiminta-alueellaan. Tarkastustiheys on 0,33-1/vuosi toiminnasta ja sen laajuudesta riippuen.

Valvontaeläinlääkäri tai alueen praktikkoeläinlääkäri vastaa mm lampaiden ja vuohien vapaaehtoisen Maedi-Visna/CAE terveysvalvonnasta, suurempien katraiden Scrapie-näytteenotosta, nautojen BSE-näytteiden ottamisesta, porojen näivetystaudin (CWD) näytteenotosta ja muusta vastaavasta tautivalvonnasta.

Lainsäädännön muutoksista tiedottamisesta tuottajille vastaavat valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit omalla toimialueellaan.

3.2.5 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Yhteistoiminta-alueella ei ole hevosten alkionsiirtotoimintaa.

3.2.6 Eläimistä saatavat sivutuotteet

3.2.6.1 Sivutuotteiden hautaaminen

Yhteistoiminta-alue sijaitsee nk. syrjäisellä alueella, jossa sivutuotteiden hautaaminen on sallittua. Kaikki virkaeläinlääkärit työnsä ohella neuvovat ja ohjaavat tiloja ym. sivutuotteiden tuottajia hautaamaan sivutuotteet asianmukaisesti, pitämään hautauksista kirjaa sekä ilmoittamaan virkaeläinlääkärille epäilyttävistä oireista kuolleiden / lopetettujen eläinten osalta.

Säädösten vastaisuuksia havaittaessa mitoitetaan toimenpiteet kyseisen tilanteen mukaan. Asiassa voidaan pyytää täydentämään asiakirjoja, käydä sivutuotteiden hautausmaalla tarkastamassa paikka ja toiminnan laatu sekä tarvittaessa haudattaa sivutuotteet uudelleen, mikäli hautausmaalla ei täytä lainsäädännön vaatimuksia.

3.2.6.2 Haaskat

Ilmoitettuja haaskapaikkoja on toimialueella 2 kpl.

Haaskapaikkojen pitäjät ohjataan tekemään ilmoitus toiminnasta Eläintenpitäjä ja –pitopaikkarekisteriin (EPR). Ilmoitukset tarkastetaan pistokokein ja tarkastuksella kiinnitetään huomiota siihen, vastaako ilmoitettu paikka ja haaskamateriaali ilmoitusta sekä sivutuotelainsäädännön vaatimuksia.

3.2.7 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus (ml. sisämarkkinatuonti)

Yhteistoiminta-alueella ei ole valmiina karanteenipaikkaa eläin- tai tuote-erille, joissa olisi syytä epäillä eläintautiriskiä tai jotka on tuotu maahan laittomasti. Pääsääntöisesti eläimet ja tuotteet pyritään pitämään niiden saapumis- tai varastointipaikassa ja siellä varmistamaan, etteivät ne aiheuta vaaraa ympäristölle. Mikäli yhteistoiminta-alueella toimiva virkaeläinlääkäri toteaa (sisämarkkina)tuonnissa säädösten vastaisuutta tai muita epäkohtia, otetaan tarvittaessa välittömästi yhteys Ruokavirastoon toimintaohjeiden saamiseksi. Mikäli tilanne vaatii toimenpiteitä paikallisesti, järjestetään toimenpiteisiin riittävä henkilöstö. Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit vastaavat toimenpiteistä.

3.3 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Yhteistoiminta-alueella on 3 valvontaeläinlääkärin virkaa, joista yksi virka on 60 %. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tehtäviin on valvontaeläinlääkäriresurssia käytettävissä yhteensä 2,4 htv. Valvontaeläinlääkärit pääsääntöisesti vastaavat eläinsuojelutarkastuksista. Valvontaeläinlääkärin lisäksi kaikki praktikkoeläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa eläinsuojeluvalvontaan, Rovaniemen toimipisteen praktikot ympäristölautakunnan tekemän palvelutasopäätöksen 30.5.2012 mukaisesti (Kohdassa 4.7, Perustason ylittävät palvelut). Jos virkaeläinlääkäri havaitsee tarkastuksen yhteydessä eläinten hyvinvointilain vastaista menettelyä, hän ryhtyy eläinten hyvinvointilain mukaisiin toimenpiteisiin. Uusintatarkastukset pyritään tekemään pian määräaikaisten päätyttyä.

Asiakirjat säilytetään valvontaeläinlääkäreiden arkistossa. Niistä lähetetään kopio Ruokavirastolle sekä tarvittaessa poliisille.

Eläinten mahdollisesti tarvitsemaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten voidaan tarkastuksen tehneen eläinlääkärin lisäksi resursseja järjestää yhteistoiminta-alueen muilta virkaeläinlääkäreiltä.

3.3.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Yhteistoiminta-alueella on 3 valvontaeläinlääkärinä, jotka pääsääntöisesti vastaavat eläinsuojelutarkastuksista. Koska valvontaeläinlääkärit eivät osallistu säännölliseen päivittäiseen praktiikkaan, ovat he pääosin esteettömiä suorittamaan eläinsuojeluvalvontaa niin lemmikkieläinten kuin tuotantoeläintenkin osalta. Lisäksi kiireelliseen

eläinsuojeluvalvontaan osallistuvat tarvittaessa kaikki praktikkoeläinlääkärit siten, että jäävittömyys valvonnassa turvataan.

3.3.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Yhteistoiminta-alueella on rekisteröityneitä luvan- ja ilmoituksenvaraisia kohteita yhteensä 96 kpl: hevostalleja 31 kpl, kenneleitä ja rekikoiratarhoja yhteensä 57 kpl, kotieläinpihoja 4 kpl, pysyviä eläinnäyttelyitä 1 kpl ja eläintarhoja 1 kpl, riistanhoidollisia(fasaaneja) tarhoja 1 kpl, eläinhoitoloita 3 kpl ja eläinkauppoja 1 kpl. Lisäksi luonnonvaraisten eläinten hoitoloita on 2 kpl. Matkailuporojen rekisteröityjä pitopaikkoja ei toistaiseksi ole ilmoitettu eläinten pitäjä ja-pitopaikkarekisteriin.

Valvontaeläinlääkäri vastaa ilmoituksenvaraisten kohteiden säännöllisistä tarkastuksista. Luvanvaraisten kohteiden (eläintarha ja pysyvä eläinnäyttely) valvonta kuuluu Ruokavirastolle. Valvontaeläinlääkäriin tekemät tarkastuspöytäkirjat toimitetaan Ruokavirastoon. Kaikkia ilmoituksenvaraisia valvontakohteita ei pystytä tarkastamaan käytettävissä olevalla valvontaeläinlääkäriresurssilla vuosittain. Ilmoituksenvaraiset kohteet pyritään tarkastamaan kohteesta riippuen 1–3 v välein. Tarkastettavia kohteita priorisoidaan riskinarvioinnin perusteella. Rekikoiratarhojen tarkastuksia painotetaan kasvavan matkailun takia.

3.3.3 Teurastamot ja pienteurastamot

Alueella sijaitsevien teurastamoiden, pienteurastamoiden ja poroteurastamoiden eläinsuojeluvalvonnasta vastaa Ruokavirasto. Käytännössä eläinsuojelutyötä teurastamoilla tekee tehtävään määrätty Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäri, joka voi olla alueen praktikkoeläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri, sivutoimisesti oman virkansa ohella.

3.4 Alkutuotannonvalvonta

Valvontaeläinlääkärit huolehtivat yhteistoiminta-alueen tukivalvontaan liittyvistä tarkastuksista mm. alkutuotannon elintarvikevalvonnasta. Tavanomaisiin maidontuotantotiloihin, kananmunantuotantotiloihin ja kalastukseen suositeltu tarkastustiheys vaihtelee kolmen -kuuden vuoden välein. Lihantuotantotiloja tarkastetaan tarvittaessa.

Mahdollisia täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä havaitessaan eläinlääkäri toimittaa tarkastuspöytäkirjan viipymättä vastaavalle valtioneläinlääkärille jatkotoimenpiteitä varten.

Valvottavia maidontuotantotiloja on yhteensä 50 kpl: Rovaniemellä 10 kpl, Ranualla 14 kpl, Ylitorniolla 17 kpl, Pellossa 4 kpl ja Kolarissa 5 kpl. Tilojen määrä tulee oletettavasti edelleen laskemaan. Elintarvikevalvontaan kuuluvat maidontuotantotilojen hygieniatarkastukset tulee tehdä Ruokaviraston ohjeen mukaan joka viides vuosi, joten tällä hetkellä tavoite on tehdä 10 tarkastusta vuodessa.

Raakamaitoa tai ternimaitoa myydään vain hyvin pienimuotoisesti suoraan tiloilta, jolloin niiden myynti tarkastetaan maidontuotantotilojen hygieniatarkastusten yhteydessä. Pienimuotoisia kananmunan suoramyyjiä on 3 kpl, joiden valvonta suoritetaan salmonellavalvonnan yhteydessä.

3.5. Tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Viimeisten vuosien aikana valvontakenttään on tullut uutena elementtinä tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta. Tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa suorittavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhteydessä. Vuoden 2024 alusta on tullut pakolliseksi koirien rekisteröinti Ruokaviraston lemmikkieläinrekisteriin. Hevosten rekisteröinnin ja tunnistamisen valvontaa pyritään tehostamaan. Tuotantoeläinten osalta tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta kuuluu pääsääntöisesti Elinvoimakeskukselle, tarvittaessa valvontaeläinlääkäri ohjaa ja valvoo myös tuotantoeläimiä.

4. Eläinlääkäripalvelujen toimeenpano

4.1. Peruseläinlääkäripalvelu

Yhteistoiminta-alueen kaikissa kunnissa järjestetään arkipäivisin virka-aikana lakisääteinen peruseläinlääkäripalvelu kuntien asukkaiden ja sellaisten yhteisöjen, joilla on kotipaikka kunnan alueella, pitämiä kotieläimiä varten. Alueella toimiva yksityinen palvelutarjonta huomioidaan palveluiden tarjonnassa.

Erityistilanteissa, jolloin henkilökunta on tilapäisesti pienempi, rajataan peruseläinlääkäripalvelu hyötyeläimiin. Muiden kuin hyötyeläinten osalta tukeudutaan näissä tilanteissa yhteistoiminta-alueella toimiviin yksityisiin palveluntarjoajiin. Hyötyeläimet on määritelty Ruokaviraston julkaisemassa Valtakunnallisessa ohjelmassa (Luku 9.1). Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti kiireellinen ympärivuorokautinen eläinlääkintäpalvelu turvataan myös poikkeustilanteissa.

Yhteistoiminta-alueella pyritään mahdollisuuksien mukaan eläinlääkäreiden mielekkääseen työnjakoon ja erikoistumiseen. Tavoitteen mukaisesti valvontatehtävät on suurelta osin siirretty valvontaeläinlääkärien tehtäväksi koko yhteistoiminta-alueella. Tavoite on huomioitu myös praktikoiden keskinäisessä työnjaossa erityisesti Rovaniemellä, jossa samalla alueella toimii useita praktikkoja. Praktikoiden työnjako palvelee myös terveydenhuoltotehtävien järjestämistä, kun terveydenhuoltoa tekevä eläinlääkäri pystytään irrottamaan akuuttipraktiikasta terveydenhuoltotyötä suorittaessaan.

4.1.1. Sisältö

Aikaisemmin puhuttiin usein peruseläinlääkäripalveluista. Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitettiin palvelua, jota annetaan eläinlääketieteellisen yleistutkimuksen tai kliinisen tutkimuksen perusteella eläintenpitopaikoissa tai tavanomaisissa eläinlääkärin vastaanottotiloissa. Peruseläinlääkäripalveluja olivat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti ja eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkintäpalvelut. Peruseläinlääkäripalveluun sisältyivät eläinlääkäriavun antaminen, eläimen terveydentilan ja sairauksien toteaminen ja todistaminen, toimenpiteet eläimen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi sekä eläimen lopettaminen. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa eläinlääkäriapua oli esimerkiksi kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon sekä synnytysapu. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen liittyviä

peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia toimenpiteitä olivat esimerkiksi rokotukset, steriloinnit ja kastroidit sekä muut tavalliset leikkaukset mukaan lukien keisarinleikkaus niille eläinlajeille, joille toimenpide on mahdollista tehdä vallitsevissa olosuhteissa. Muut leikkaukset eivät lähtökohtaisesti kuulu peruseläinlääkäripalveluun.

Uuden lainsäädännön myötä palvelut jaetaan järjestämisvastuuseen sisältyviin palveluihin ja täydentäviin palveluihin. Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. Kiireellistä apua on järjestettävä myös virka-ajan ulkopuolella.

Järjestäjän tulee järjestää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka on määritelty eläinlääkintähuoltolain 8 ja 9 §:ssä. Nämä palvelut on oltava saatavilla niille kotieläimille, joiden omistaja tai haltija asuu järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalveluiden on oltava saatavilla alueen kotieläimiä varten.

Järjestämisvastuuseen sisältyy eläinlääkintähuoltolain 8 §:n pykälän mukaiset palvelut elintarviketuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi järjestämisvastuuseen kuuluu seuraavat palvelut; Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläimen terveyden todentamiseksi; Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveys säännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; Rokotukset; Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimet ja tarvittaessa jatkohoitoon lähettäminen; Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset; Kastraatioleikkaus naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle, sekä sterilisaatioleikkaus kissalle; Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoidontarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden otto, tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito; Synnytysapu, johon kuuluu keisarileikkaus nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen osalta; Eläimen lopetus.

Täydentäviin palveluihin puolestaan sisältyy seuraavat toimenpiteet; Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tai terveydentilan tai sairauden kehittymisen seuranta sitä edellyttää, käyttäen joko ultraääni- tai röntgenlaitetta; Hätäleikkaukset pieneläimille, sisältäen sektio-, torsio-, vierasesine- ja märkäkohtuleikkauksen; Lemmikki- ja harraste-eläinten ihokirurgia, vatsaontelokirurgia (sterilisaatio koiralle ja piilokivesleikkaus koiralle, kissalle, kanille ja poroille), ja lisäksi tapauskohtaisesti voidaan tehdä tyräleikkauksia ja matorauhaskasvainten poistoja osana vatsaontelokirurgiaa; Laajemmat veri- ja virtsa-analyysit sairauden syyn selvittämiseksi sekä hoidontarpeen arvioimiseksi; Lisääntymisen tarkastukset ja tavallisempien lisääntymisongelmien hoito, sisältäen esim. hevosten, koirien sekä kissojen tiineystarkastukset; Koiran ja kissan kuukausittaiset pistoshoidot; Hampaiden poisto kiireellisissä tilanteissa; Perustasoinen sairaudenhoito muillekin kuin tuotantoeläimille. Myös muita täydentäviä palveluita voidaan tarjota resurssien puitteissa, ei kuitenkaan erikoiseläinlääkäripalveluita.

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana palveluna järjestetään myös valtakunnallisten eläinten terveydenhuolto-ohjelmien mukaiset palvelut alueella pidettäviä hyötyeläimiä varten. Hyötyeläimellä tarkoitetaan kotieläintä, jota pidetään maatalouteen tai muuhun elinkeinotoimintaan kuuluvana taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten. Hyötyeläimiä eivät puolestaan ole esimerkiksi seura- harrastus- tai kilpailutarkoituksessa pidettävät eläimet.

4.1.2. Puhelinneuvonta

Ei-kiireellistä puhelinneuvontaa annetaan arkipäivisin pääsääntöisesti puhelinaikana, joka vaihtelee yhteistoiminta-alueen eri toimipisteissä. Työtilanteesta riippuen puhelinneuvontaa voidaan antaa myös puhelinajan ulkopuolella. Käytännöt vaihtelevat yhteistoiminta-alueen eri toimipisteissä. Mikäli Rovaniemellä ei ole mahdollista työtilanteen vuoksi vastata puhelimeen puhelinajan ulkopuolella, puhelut ohjataan vastaajaan, jossa pyydetään palaamaan asiaan puhelinaikana ja annetaan kiireellisiä tapauksia varten eläinlääkäriin päivystysnumero. Ranualla, Ylitorniolla, Pellossa ja Kolarissa vastaamattomat puhelut siirtyvät vastaajaan, jossa pyydetään jättämään viesti, mikäli asia on kiireellinen ja vaatii välitöntä hoitoa.

Virka-ajan ulkopuolella puhelinneuvontaa antaa päivystävä eläinlääkäri. Virka-ajan ulkopuolinen puhelinneuvonta on maksullista.

4.1.3. Sairaanhoito

Järjestämisvastuuseen kuuluvaa sairaanhoitoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Järjestämisvastuuseen kuuluvia leikkauksia nautaeläinten osalta ovat mm. juoksutusmahaleikkaukset ja keisarinleikkaukset. Pieneläinten leikkauksia varten on Rovaniemen vastaanotolla pääsääntöisesti käytössä avustaja. Muissa kunnissa avustajana toimii tarvittaessa eläimen omistaja tai eläinlääkäriin itse järjestämä avustaja.

4.1.4. Terveystenhoito

Eläinlääkäripalvelut suunnataan kiireellisten sairastapausten hoidon lisäksi ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämiseksi. Erityistapauksena poronhoitoalueella ovat syys-tammikuuhun sijoittuvat poroerotukset, joissa eläinlääkäri suorittaa porojen loishäätöä ja samalla valvontaa erotuksen yhteydessä. Poroerotukset ajoittuvat usein myös virka-ajan ulkopuolelle. Yhteistoiminta-alueella työt järjestetään siten, että porojen terveydenhoitotyö pyritään järjestämään myös virka-ajan ulkopuolella paliskuntien toivomina aikoina.

4.1.5. Eläinten lopetus

Järjestämisvastuuseen kuuluvaa palvelua on myös kotieläinten ja eläinlääkäriin vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä sekä omistajan pyynnöstä. Luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta syntyvät kulut laskutetaan aluehallintovirastolta.

4.1.6. Todistukset

Järjestämisvastuuseen kuuluvaa virkaeläinlääkäripalvelua ovat eläimen terveydentilan toteamisen perusteella annettavat todistukset eri tarkoituksia varten, mm. TRACES-todistukset vientiä varten.

4.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kukin praktikkoeläinlääkäri huolehtii toimialueellaan tuotantoeläinten terveydenhuollosta. NEUVO2021 kautta on myös mahdollista saada alueen ulkopuolelta terveydenhuoltoeläinlääkäri terveydenhuoltokäynnille tiloille. Tällä hetkellä NEUVO2021:ssä on mukana neljä praktikkoeläinlääkärää alueellamme.

Yhteistoiminta-alueella on lypsykarjatiloja 56, lihakarjatiloja 33 ja lammastiloja 10. Tilamäärät on laskettu päätuotantosuunnan mukaan, eivätkä määrät sisällä ns. harrastetiloja. Lisäksi alueella on kotieläinpihoja 2 ja eläintarhoja 1. Sikatiloja toimialueella ei enää ole.

Yleisesti on ennustettavissa, että terveydenhuoltotyön osuus tuotantoeläinten hoitotyön kokonaismäärästä tulee jatkuvasti kasvamaan tukijärjestelmistä, tuotantoa säätelevistä säädöksistä ja keskimääräisen karjakoon kasvusta johtuen. Koska alueella on vain yksi tuotantoeläimille palveluita laajemmin tarjoava yksityinen eläinlääkäri, käytännössä merkittävää yksityistä palveluntarjontaa tuotantoeläinten terveydenhuoltoon ei alueella ole, joten nämä uudet sopimukset tulevat pääosin alueen praktikkoeläinlääkärien tehtäväksi.

4.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestetty kaikille yhteistoiminta-alueella vakituisesti tai tilapäisesti oleville kotieläimille kaikkina vuorokauden aikoina. Tavoitteena on ensiaputyypinen toiminta, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikkene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja. Yhden eläinlääkäriin toimipisteiden eläinlääkäreiden poissa ollessa palkataan sijainen tai kiireelliset työt hoidetaan naapurikunnan toimipisteestä.

Kiireellistä eläinlääkäriapua ovat äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoittuneen eläimen eläinlääketieteellinen yleistutkimus tai kliininen tutkimus sekä ensiavunluonteiset hoitotoimenpiteet. Ensiavunluontoisena toimenpiteenä pidetään esimerkiksi haavan ompelemista, shokin hoitoa, synnytysapua, vakavien tulehdusten hoitoa sekä kivunlievitystä esimerkiksi murtumien ja muiden kivuliaiden tilojen yhteydessä sekä loukkaantuneen eläimen valmistelua jatkohoitoon kuljettamista varten. Kiireellisellä eläinlääkäriavulla tarkoitetaan myös eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein.

Vastaanottotiloissa suoritettuihin kiireellisiin eläinlääkäripalveluihin ei kuitenkaan kuulu sellaisia hoitotoimenpiteitä, jotka ovat eläinlääkäriin arvion mukaan liian vaativia vastaanoton varustelu sekä henkilökunnan määrä huomioon ottaen. Tähän sisältyy ne toimenpiteet, joiden asianmukainen hoitaminen edellyttäisi avustavaa henkilökuntaa tai erityisiä välineitä. Kiireellistä eläinlääkäriapua annetaan kaikille alueella oleville kotieläimille.

4.3.1 Suur- ja pieneläinpäivystys

Yhteistoiminta-alueella toimii kaksi päivystyspiiriä. Rovaniemi-Ranua piirissä on seitsemän praktikkoeläinlääkäriä virkaa ja toisessa piirissä on neljä praktikkoeläinlääkäriä virkaa. Toinen päivystysalue kattaa Rovaniemen ja Ranuan kunnat, toinen Ylitornion, Pellon ja Kolarin. Kummassakin piirissä päivystää virka-ajan ulkopuolella yksi eläinlääkäri. Päivystys on pääsääntöisesti luonteeltaan sekapäivystystä, jossa sama henkilö hoitaa sekä suur- että pieneläinpotilaat kiireellisyysjärjestyksessä. Eriytettyä päivystystä pyritään kuitenkin toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Molemmilla päivystysalueilla pyritään erityisesti viikonloppupäivystysten osalta Eläinlääkäriliiton suosittelemaan päivystystiheyteen eli korkeintaan 1/5.

Eläinlääkintähuoltolaissa edellytetään kiireellisen eläinlääkäriavun eriyttämistä pien- ja suurelänpäivystykseen. Eläintiheyden ollessa pieni, vaatimuksesta voidaan poiketa. Yhteistoiminta-alueen kunnista Pello, Ranua ja Ylitornio ovat kuntia, joissa eläintiheys pieneläinten osalta on pieni. Rovaniemellä taas pieneläinten määrä on kohtuullisen suuri. Lapin aluehallintovirasto on ottanut kantaa päivystyksen eriyttämiseen ja todennut, että Rovaniemen kokoisessa kaupunkitaajamassa pieneläinpäivystys tulisi olla jollain tarkoituksenmukaisella tavalla eriytetty suurelänpäivystyksestä (aluehallintoviraston suunnitelma, luku 4.1).

4.3.2 Keskitetty yhteydenottopalvelu

Molemmissa alueen päivystyspiireissä on käytössä keskitetty yhteydenottopalvelu virka-ajan ulkopuolella.

Kiireellinen eläinlääkäriapu virka-ajan ulkopuolella:

Rovaniemi ja Ranua: 0600-04410

Pello, Ylitornio ja Kolari: 0600-14420

4.4 Saatavuus- ja laatutavoitteet

4.4.1 Ajanvaraus

Eläinten omistajat ja haltijat voivat arkipäivisin määriteltynä puhelinaikana varata käyntiajan eläinlääkäriin vastaanotolle tai käynnin eläintilalle. Samana päivänä kiireellistä hoitoa vaativat sairastapaukset huomioidaan ajanvarauksissa siten, että niille jätetään riittävästi vapaata aikaa ajanvarauskalenteriin. Yhden eläinlääkäriin toimipisteessä eläinlääkäri organisoii itse työskentelynsä. Halutessaan eläinlääkäri voi pyytää apua yhteistoiminta-alueen toiselta praktikolta työmäärän ollessa hallitsematon. Kun henkilöstöä on vähän, hoidetaan pääasiassa kiireellistä hoitoa vaativia sairastapauksia. Eläinten omistajan toiveet hoitavasta eläinlääkäristä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.

4.4.2 Saatavuus

Jos avun tarve ei ole kiireellinen, pyritään sairaskäynti- tai vastaanottoaika järjestämään viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat leikkaukset pyritään varaamaan kolmen viikon sisällä yhteydenotosta. Lomakaudella sekä kiireisimpään poroerotusaikaan em. käynnit pyritään järjestämään kuuden viikon sisällä. Poikkeuksena edelliseen on poroerotusten yhteydessä suoritettava terveydenhoitotyö, jossa eläinlääkäri tekee poroille massatyönä loislääkitystä. Porojen

terveydenhoitotyö pyritään järjestämään paliskuntien ilmoittamina aikoina, myös virka-ajan ulkopuolella.

Mainittuihin tavoiteaikoihin sisältyy optio tarvittaessa lähettää eläin yksityiselle palveluntarjoajalle, joka pystyy mainitun ajan sisällä suorittamaan eläimen omistajan tilaaman toimenpiteen.

4.5 Toimitilat ja välineresurssit

Yhteistoiminta-alueella on viisi erillistä eläinlääkärin vastaanottoa (Rovaniemellä, Ranualla, Pellossa, Ylitorniolla ja Kolarissa). Yhteistoiminta-aluetta muodostettaessa on sovittu, että Rovaniemen kaupunki vastuukuntana vuokraa kustakin sopimuskunnasta sopimuksen tekohetkellä toiminnassa olleet vastaanottotilat varusteineen. Kaikilla vastaanotoilla on perusvarustus, varusteiden huoltotilat ja riittävät henkilökunnan sosiaaliset tilat. Siivouspalvelut ja jätehuolto on järjestetty. Ylitorniolla, Pellossa ja Kolarissa on vastaanottotilojen yhteydessä sijaiselle myös asunto ja lämmin autotalli. Hevosia varten ei ole erillistä hoitotilaa tai kaatokarsinaa missään toimipisteessä. Toimipisteiden varustelua kehitetään jatkuvasti vastaamaan tarvetta. Instrumenttien pesusta ja desinfioinnista sekä työvaatehuollosta vastaavat eläinlääkärit itse. Rovaniemellä avustaja tekee osan työstä.

Pääsääntöisesti toimipisteiden välineresurssit ovat Ruokaviraston laatimassa valtakunnallisessa ohjelmassa kuvatus mukaiset. Kaikkien yhteistoiminta-alueen eläinlääkäreiden käytössä on yhteinen tiedonhallintaohjelma potilastietojen käsittelyyn, laskutukseen ja tilastointiin. Ajanvarausjärjestelmä ja potilaskortisto ovat toimipistekohtaisia.

4.6 Ostopalvelut

Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollossa ostetaan tarvittaessa pieneläinpäivystyspalvelua yksityisiltä eläinlääkäreiltä, jotta virka-ajan ulkopuoliset päivystyssidonnaisuudet eivät tule henkilöstölle kohtuuttomiksi. Rovaniemen toimipisteessä ostetaan leikkausavustajan/eläintenhoitajan palvelua päivystysaikana tarvittaessa.

4.7 Laboratoriopalvelut

Maitonäytteiden tutkiminen järjestetään tilanteesta riippuen joko lähettämällä laboratorioon tutkittavaksi tai vastaanotolla itse viljellen. Erityisesti viikonloppujen aikana näytteet viljellään itse vastaanotolla.

Verinäytteistä tutkitaan toimipisteen varustelusta riippuen ainakin perusarvot. Tarvittaessa käytetään laboratoriopalveluja tarjoavia yrityksiä. Tällöin tulokset saadaan yleensä seuraavana päivänä.

Uloste-, kudos-, erite-, ym. näytteet sekä raadonavausta varten kokonaiset eläimet lähetetään tutkittavaksi kulloinkin sopivinta palvelua tarjoavaan laboratorioon tai Ruokavirastoon.

Tilanteesta riippuen näytteet lähetetään joko postitse tai matkahuollon välityksellä. Lähettämisessä noudatetaan em. tahojen antamia ohjeita näytteiden pakkaamisesta ja

lähettämisestä. Erityistä varovaisuutta noudatetaan lähetettäessä tartuntavaarallista materiaalia.

Näytteiden tulokset otetaan vastaan joko sähköpostilla tai puhelimitse. Tutkivan tahon oma käytäntö vaikuttaa käytettävään viestintäreittiin. Kiireisiä vastauksia hoitava eläinlääkäri tiedustelee itse, yleensä puhelimitse.

5. Laatu ja seuranta

5.1 Valitusten käsittely ja kehittäminen

Eläinlääkintähuoltoa koskevat valitukset ja korvauspyynnöt käsitellään tapauskohtaisesti. Eläinlääkinnän lähiesimies ottaa vastaan valitukset ja korvauspyynnöt sekä suorittaa asiaan liittyvän esikäsittelyn ja tarvittaessa välittää asian eteenpäin terveystalouden johtajalle tai esim. lakiasiain yksikköön. Korvauspyynnöt ohjataan pääsääntöisesti vahinkovakuutusyhtiön käsiteltäväksi Rovaniemen kaupungin lakiasiainyksikön toimesta. Mikäli kaupungin vastuuvakuutus ei korvaa esitettyä vahinkoa, arvioidaan korvaamisasia vielä erikseen tapauskohtaisesti. Tarvittaessa pyydetään eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa.

Asiakaspalautetta kerätään myös aktiivisesti eläinlääkäriin vastaanotoilla. Rovaniemen toimipisteessä on käytössä palautelaatikko. Rovaniemen kaupungin internet-sivuilla on myös yleinen palautekanava, jossa asiakas voi valita palautteen aiheeksi eläinlääkinnän. Valitus- ja korvauspyyntötapausten sekä muun asiakaspalautteen pohjalta toimintaa pyritään kehittämään. Käytännön työhön liittyvää kehitystyötä tehdään yhdessä eläinlääkäreiden kanssa työpaikkakokouksissa ja kehittämispäivillä.

5.2 Seuranta ja Raportointi

5.2.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Määräysten ja kieltojen toteutumisen seurannan perusta turvataan varaamalla valvontatyöhön riittävä henkilöstöresurssi. Ympäristöterveydenhuollon strategiatyössä korostetaan toiminnan vaikuttavuutta. Koulutuksin ja toiminnan kehittämistyössä henkilöstöä kannustetaan sitoutumaan rutiininomaiseen jälkivalvontaan toimintatapana vaikuttavuuden lisäämiseksi.

5.2.2 VASU-raportointi

Raportointi suoritetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaan.

5.2.3 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

Selkeällä työn- ja vastuunjaolla varmistetaan, että seuraavat asiakirjat lähetetään määräaikojen puitteissa asianomaisille viranomaisille.

- eläinsuojelutarkastuskertomukset/ päätökset
- terveystalouden ohjelmien käynnit
- tautiepäilyt
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.
- terveystalouden ohjelmien liittymisasiakirjat

- vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

Mikäli esimiehen tietoon tulee tietoa jatkuvista laiminlyönneistä, otetaan asia tarvittaessa henkilön kanssa puheeksi.

5.2.4 Eläintaudeista ilmoittaminen

Epäiltäessä tai havaittaessa helposti leviävä eläintauti, ko. eläinlääkäri tekee asiasta välittömästi ilmoituksen valtioneläinlääkärille. Päivystysaikana ilmoitus tehdään päivystävälle valtioneläinlääkärille. Valtioneläinlääkärin ohjeistuksen mukaan ilmoitus tehdään myös alueen tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkäriin. Ruokavirasto vastaa tautiepäilyn johdosta tehtävien toimenpiteiden organisoimisesta.

5.2.5. Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Vuoden 2012 alusta yhteistoiminta-alueella on pidetty kaikki kunnat kattavaa tilastoa eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilastoon kerätään tiedot sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määristä virka-aikana ja virka-ajan ulkopuolella. Tietojen kerääminen suoritetaan tiedonhallintaohjelmia apuna käyttäen. Tilasto liitetään tämän suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan vuosittain aluehallintovirastolle.

LIITTEET

Eläinten hyvinvoinnin valvontasuunnitelma vuodelle 2026

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2026
Rekikoiratarhat	49	30
Laajamittaiset hevosten pitopaikat	31	0
Eläinhoitolat	3	1
Eläinkaupat	1	0
Laajamittainen koirien pito	8	1
Riistanhoidolliset tarhat	1	0
Kotieläinpihat	4	0
Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminta	2	0
Epäilyyn perustuvat eläinsuojeluilmoitukset ja tarkastukset	290	130
Yhteensä	290	167

Eläinten terveyden valvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2026

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2026
Siipikarjan salmonellavalvonta	3	1
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat salmonellavalvonta	0	0
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	1	1
Maedi-Visna/CAE	0	0
Scrapie /TSE	8	0
Vesiviljelyeläinten terveystarkastuskohteet	5	4
Yhteensä	17	6

Sivutuotevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2026

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2026
Laitokset	3	1
Haaskat	2	0
Tilarehustamot	1	1
Yhteensä	6	2

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2026

	Suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumäärä	Suunniteltu tarkastusten määrä v. 2026
Maidontuotantotilat	50	10
Kananmunantuotantotilat (ei kotikanaalat)	0	0
Yhteensä	50	10